

різну роль. Залежно від законодавчого опису суб'єктивної сторони конкретних злочинів мотив може виконувати роль обов'язкової ознаки, кваліфікуючої (особливо кваліфікуючої) ознаки, або ознаки, що пом'якшує чи обтяжує покарання. Виходячи з цього, мотив-суттєвий елемент, що впливає на кваліфікацію діяння. Це це двигун злочину. Тому правильне визначення мотиву дає змогу не лише зрозуміти дії злочинця і правильно їх кваліфікувати, а й успішно розкрити злочин, або попередити його скоєння.

Список використаних джерел

1. Загальна та Особлива частини: підручник / І. М. Даньшин, В. В. Голіна, М. Ю. Валуйська та ін.; за заг. ред. В. В. Голіни. - 2-ге вид. перероб. і доп. - Х.: Право, 2009. - 288 с.)
2. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / За ред. М.Бажанова, В. Сташиса, В.Я. Тація.-К.-Х.: Юрінком Інтер, 2002.
3. Матвійчук В.К., Тарарухін С.А. Суб'єктивна сторона складу злочину / лекція, К.-1994р
4. Осика І., Сафронов С. Доказування мотиву та цілі як ознак суб'єктивної сторони злочину. Право України, №3, 1997р.
5. Основи законодавства України про охорону здоров'я // Закони України. – Том 4. – К., 1996. – С.235.
6. Підручник / М. І. Бажанов, Ю.В.Баулін, В.І. Борисов та ін.; – 2-е вид. доп. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 544 с.

**Харченко Н. П. старший викладач
кафедри теорії держави та права НАВС,
к.ю.н.**

ПРАВО НА ІНФОРМАЦІЮ В УМОВАХ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ

Інформатизація різних сфер суспільства і держави докорінно змінили значення та роль багатьох соціальних і правових інститутів. Виникнення інформаційних відносин, інформаційних прав і свобод, інформаційних правопорушень, становлення інформаційного права та ухвалення інформаційних нормативно-правових актів – це лише окремі наслідки входження суспільства до інформаційної стадії розвитку.

Прозорість діяльності суб'єктів владних повноважень та доступ кожного до публічної інформації визнані однією із ознак демократичності держави.

Однак в Україні існують певні перешкоди організаційно-правового характеру на шляху реалізації інформаційних прав і свобод, зокрема права на доступ до інформації. Серед основних порушень у цій сфері слід виокремити безпідставну і неправомірну відмову у наданні інформації через її віднесення до інформації з обмеженим доступом, умисне затягування строків надання відповідей на інформаційні запити чи звернення громадян або юридичних осіб, неповне надання інформації чи надання інформації, що не відповідає дійсності, тощо.

Починаючи з 2003 року за порушення права на інформацію було передбачено не лише кримінальну, а й адміністративну відповідальність. Так, до Кодексу України про адміністративну відповідальність було внесено статтю 212-3 «Порушення права на інформацію». Вже через два роки до даної статті були внесені перші зміни згідно з Законом України від 12 грудня 2005 року. Однак ці зміни та доповнення були не останніми. У зв'язку з ухваленням законів України «Про доступ до публічної інформації», «Про захист персональних даних», «Про доступ до судових рішень», «Про засади запобігання і протидії корупції», а також нової редакції законів України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», «Про нотаріат», «Про інформацію», «Про звернення громадян» до КУпАП були внесені ще ряд статей, відповідно до яких передбачалась адміністративна відповідальність за порушення окремих інформаційних прав і свобод.

Попри динамічне нормативно-правове регулювання права громадян на інформацію в Україні, правозастосовна практика в цій сфері є незадовільною. Більше того, згідно з

статистичними даними кількість порушень права на інформацію щорічно збільшується.

Однією з детермінант такої загрозливої ситуації є неоднозначне визначення системи інформаційних прав і свобод в Конституції України, відсутність уніфікованої термінології в цій сфері та неоднозначність виокремлення одних інформаційних прав з поміж інших, зокрема права на доступ до інформації, права на інформаційну безпеку, права на свободу інформації, права на поширення інформації, права на тиражування інформації тощо.

Не менш негативно на позитивну динаміку зростання порушень права на інформацію має відсутність уніфікованої дефініції поняття «право на інформацію», визначення складових та випадків обмежень цього права.

Уперше право людини на інформацію було закріплено в Загальній декларації прав людини від 10 грудня 1948 року, Конвенції про захист прав людини і основних свобод від 4 листопада 1950 року, Міжнародному пакті про громадянські та політичні права від 16 грудня 1966 року тощо. Ці акти стали певним стандартом, на основі яких було розроблено низку інших міжнародних та національних правових актів в сфері прав людини, а також відповідних розділів конституцій багатьох держав світу, де закріплюються права і свободи людини, зокрема Розділ II «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» вітчизняної Конституції.

Однак у кожному з цих міжнародних актів визначення цього поняття, його складових та випадків обмежень різняться. Тим більше міжнародні норми у даному контексті мають оціночний характер.

Щодо вітчизняного правового досвіду, то вперше в Україні право на інформацію було визначено в 1992 році у Законі України «Про інформацію» як право усіх громадян, юридичних осіб і державних органів на вільне одержання, використання, поширення та зберігання необхідних ними відомостей.

У ч. 2 ст. 34 Конституції України право людини на інформацію було визнано як можливість вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію будь-яким способом, на свій вибір [1].

Після ухвалення Закону України «Про доступ до публічної інформації», були внесені відповідні зміни до Закону України «Про інформацію», відповідно до яких права на інформацію визнається як можливість вільного одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів» [2].

Отже, концептуальний нормативно-правовий акт, що визначає правової засади регулювання права на інформацію суперечить конституційним нормам, де використана інша термінологія, а також визначені інші складові цього права. У деліктному законодавстві також застосована термінологія, що суперечить конституційним нормам. Саме тому вважаємо актуальним напрямом наукової діяльності в контексті конституційної реформи здійснити уніфікацію основних «інформаційних понять», критеріїв розрізнення права на доступ до інформації, права на інформацію, права на свободу інформації тощо, а також визначення випадків обмеження цих прав як гарантій їх забезпечення.

Список використаних джерел

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – Ст. 14.
2. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 року// Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 48. – Ст. 650.